

УДК 633.11:631.559

Самець Н. П., науковий співробітник

Тернопільська державна сільськогосподарська дослідна станція ІКСГП НААН

e-mail: nataliyasamets@gmail.com

ВПЛИВ СТРОКІВ СІВБИ НА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЮ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ

Рівень урожайності пшениці озимої, насамперед, визначається кількістю продуктивних стебел на одиниці площі та масою зерна з колоса, які в свою чергу, пов'язані з іншими елементами структури врожаю. Кожен із цих показників може змінюватись залежно від умов вирощування, строку сівби, сорту та впливати на урожайність. Виявлено, що значне збільшення одних показників структури врожаю зумовлює помітне зниження інших.

Дослідження проводили в Тернопільській державній сільськогосподарській дослідній станції ІКСГП НААН впродовж 1982–2022 рр., при цьому в різні роки використовували сорти різних селекційних центрів України. Пшеницю озиму висівали кроком у 10 днів, починаючи з 25 серпня по 5 жовтня. З 2002 року перший строк уже не висівався, проте роком раніше пшеницю почали сіяти також 15 жовтня, а з 2007 року додався ще один строк – 25 жовтня. З цього ж року визначаються усі три основні елементи структури врожаю: густина продуктивного стеблестоя, кількість зерен з 1 колоса та маса 1000 зерен.

Аналіз отриманих результатів густоти продуктивних стебел показав, що середня з 8 сортів щільність, за роками та строками посіву, змінювалась з 320–321 шт./м² до 659–664, тобто більш, ніж удвічі. Величина цього показника визначалась тривалістю, та мірою сприятливості погодних умов осіннього, а особливо весняного кушення. Середнє значення за 2007–2022 рр. найнижчим було для найбільш раннього строку

сівби – 5 вересня, і становило 440 шт./м². Деяко вище значення зафіксовано для найпізнішого строку – 25 жовтня і становило 445 шт./м². Найвищий показник – 495 шт./м² відмічено при висіванні 5 жовтня. Лише трохи йому поступається значення щільності продуктивного стеблестоя при сівбі 25 вересня, яка становить 486 шт./м².

З'ясовано, що середня з 8 сортів кількість зерен з 1 колоса, за роками та строками сівби, змінювалась з 24,6 шт. (2007 р., строк посіву 25 вересня) до 44,4 шт. (2022 р., строк посіву 5 жовтня), тобто майже удвічі. Середнє значення за 2007–2022 рр. найнижчим було для найбільш раннього строку сівби – 5 вересня і становило 36,5 шт./м², найвище 36,8 шт., при сівбі 15 жовтня. Нижчі значення при ранніх строках посіву відмічаються за рахунок більш високих температур у період осіннього кушення, що є негативним фактором при закладенні кількості колосків у колосі, а для надто пізніх строків, у період весняного кушення.

Абсолютна маса 1000 зерен за результатами багаторічних досліджень слабко залежала від строків посіву. Найвище значення цього показника відмічено при висіванні в оптимальний (25 вересня) та найбільш пізній строк (25 жовтня) і становило 41,6 г. Майже таке ж значення (41,4 г) відмічено при сівбі 5 жовтня. У термін 15 вересня та 15 жовтня значення цього показника було на рівні 41,1 г. І найнижче значення (40,7 г) відмічено для найбільш раннього (5 вересня) строку.

УДК 633.11

Свищунова І. В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва

Кіктенко О. І., здобувач вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія»

Національний університет біоресурсів і природокористування України

e-mail: irinasv@ukr.net

ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЯРИХ БОБОВО-ЗЛАКОВИХ ТРАВСУМІШЕЙ

У забезпеченні населення продуктами повноцінного харчування особливе значення має розвиток тваринництва, яке забезпечує ринок м'ясо-молочними продуктами. За сучасних умов розвитку тваринництва існує значна потреба в збільшенні виробництва високобілкових трав'янистих кормів, в тому числі, за рахунок посівів багаторічних та однорічних бобових трав та їх сумішей зі злаками, площі під якими за останні роки значно зменшились. Такий підхід дозволить забезпечити повноцінну годівлю тварин, поліпшити організацію зеленого конвеєра в літній період,

покращити родючість ґрунтів та оптимізувати структуру посівних площ. Причому, правильний добір видового складу компонентів та їх науково обґрунтоване співвідношення є важливою умовою одержання високого врожаю зеленої маси, збалансованої за вмістом протеїну при вирощуванні кормових сумісних агрофітоценозів.

При створенні однорічних кормових агрофітоценозів необхідно досягти такого технологічного ефекту, при якому б урожайність сумішей була б вищою від урожайності культур у одновидових посівах, а якість отриманого корму – збір про-